TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Diễn đàn WEF ở Davos: AI sẽ thay thế niềm tin và đức tin của các tôn giáo độc thần?

ISSN: 2734-9195 14:30 07/03/2026

Thiền giả Yuval Noah Harari cảnh báo rằng nếu con người tiếp tục định nghĩa bản thân chủ yếu dựa trên khả năng tư duy bằng ngôn ngữ, thì ý thức về bản sắc của họ có thể bị xói mòn, bởi vì ông lập luận rằng AI cũng có thể "tư duy".

Tác giả: **Ann-Louise Graham**
Việt dịch: **Sa môn Lê Văn Phước**
Nguồn: **www.womanalive.co.uk**

Tác giả Ann Louise Graham đáp lại lời cảnh báo đầy tính khiêu khích của Thiền giả Yuval Noah Harari rằng một ngày nào đó **AI** có thể "*thay thế*" tôn giáo. Dựa trên thần học Kitô giáo, thực hành đức tin cá nhân và kinh nghiệm toàn cầu, bà thách thức quan niệm rằng đức tin chỉ dựa trên kinh sách và khám phá những gì máy móc không bao giờ có thể thực sự thay thế được.

Gần đây, tại Hội nghị thường niên Diễn đàn kinh tế thế giới (WEF) năm 2026 đã diễn ra tại Davos, Thuỵ Sĩ từ ngày 19-23/1/2026, nhà sử học, triết gia, tác giả, giáo sư Khoa Lịch sử, Thiền giả Yuval Noah Harari đã phát biểu rằng các tôn giáo và kinh sách của chúng đang đối mặt với nguy cơ bị thay thế bởi **trí tuệ nhân tạo (AI)**.

Thiền giả Yuval Noah Harari lập luận rằng các tôn giáo dựa trên kinh sách như Cơ đốc giáo, Do Thái giáo và Hồi giáo đặc biệt dễ bị tổn thương vì AI đã thành thạo việc sử dụng chữ viết và ngôn ngữ, do đó không chỉ có thể trở thành "*chuyên gia*" về các tôn giáo hiện có, mà thậm chí còn có thể tạo ra những tôn giáo mới.

Không có gì đáng ngạc nhiên khi những phát biểu của Thiền giả Yuval Noah Harari một lần nữa thu hút mãnh liệt bởi sự quan tâm trên mạng xã hội, với bài phát biểu được cho là đã thu hút hơn một triệu lượt người xem.

Những nhận xét của ông đặt ra một câu hỏi hiển nhiên: chính xác thì ông ấy muốn nói gì khi dùng từ "*thay thế*", điều đó sẽ diễn ra như thế nào? Thiền giả

Yuval Noah Harari lập luận rằng nếu tư duy là hành động sắp xếp từ ngữ, thì các hệ thống trí tuệ nhân tạo (AIS) đã sở hữu khả năng tư duy.

Theo nghĩa này, ông tin rằng AIS không còn chỉ là một công cụ, mà là cái mà ông gọi là "*tác nhân*" biết tư duy. Ông cũng đặt câu hỏi liệu những hệ thống như vậy có thể được chính phủ công nhận là thực thể pháp lý trong tương lai, thay vì là những cá nhân có thân thể hoặc trí óc vật lý hay không. Liệu chúng thậm chí có được phép phát triển tôn giáo riêng của mình hay không?

Thiền giả Yuval Noah Harari cảnh báo rằng nếu con người tiếp tục định nghĩa bản thân chủ yếu dựa trên khả năng tư duy bằng ngôn ngữ, thì ý thức về bản sắc của họ có thể bị xói mòn, bởi vì ông lập luận rằng AI cũng có thể "*tư duy*".

Nhưng quay trở lại với nhận xét của Thiền giả Yuval Noah Harari về việc AI có thể thay thế đức tin của tôi, suy nghĩ của tôi vẫn tập trung vào hai điểm cốt lõi của ông: tôn giáo vốn dĩ dựa trên ngôn ngữ, và ngôn ngữ định hình tư duy của chúng ta sẽ ngày càng bắt nguồn từ máy móc.

Nếu tôi chấp nhận những tuyên bố này, thì quả thực đó là điều cần phải cảnh giác.

Ảnh: womanalive.co.uk

Tuy nhiên, dù tôi không phủ nhận sức mạnh to lớn và những nguy hiểm tiềm tàng của AI, lập luận của Thiền giả Yuval Noah Harari đặt ra một câu hỏi sâu sắc hơn: Liệu đức tin có thực sự chỉ là những lời nói suông? Mặc dù tôi vô cùng trân trọng Lời Chúa, nhưng nó còn hơn cả những từ ngữ trên giấy.

Tôi tin rằng Kinh Thánh được đức Chúa Trời soi dẫn, ý nghĩa của nó nằm ở việc thực hành, không chỉ ở sự thể hiện tối thượng của Chúa Giê-su Christ trong sự nhập thể, mà còn ở sự thể hiện sống động của đức tin. Vì vậy, Lời Chúa không chỉ là một cuốn cẩm nang; nó sống động và hiệu quả, và chỉ có Đức Thánh Linh mới có thể giúp chúng ta thực sự hiểu và áp dụng nó.

Tuy nhiên, quan điểm của **Thiền giả Yuval Noah Harari** cho rằng những từ ngữ trong tâm trí chúng ta có thể sớm chủ yếu bắt nguồn từ máy móc khiến tôi lo ngại. Điều này có thực sự đúng không? Đối với những người ở phương Tây dành vô số giờ trên máy tính xách tay và điện thoại di động, đây có thể là một lời cảnh tỉnh cần thiết.

Như Thiền giả Yuval Noah Harari đã chỉ ra, trong hơn một thập kỷ qua, AI đã được coi là một loại "*con người có chức năng*", xuất hiện dưới dạng chatbot, bao gồm cả số lượng ngày càng tăng của các chatbot "*Hỏi Chúa Giê-su*" hiện nay đang được lưu hành. Điều này có thể đã báo trước dự đoán của ông: rằng AI có thể được coi là, hoặc thậm chí trở thành, một "*chuyên gia*" tôn giáo quyền lực hơn.

Trớ trêu thay, một tia hy vọng lại bùng lên mỗi khi tôi nhớ về nền văn hóa truyền miệng mà tôi đã trải nghiệm khi sống ở Tây Phi, và về Giáo hội Cơ Đốc sơ khai. Tôi cũng nghĩ đến nhiều lời khuyên răn trong Lời Chúa đã được mặc khải, thúc giục chúng ta suy ngẫm Kinh Thánh và khắc ghi nó vào lòng.

Giống như bạn, tôi không biết liệu viễn cảnh ảm đạm mà Thiền giả Yuval Noah Harari vẽ ra có bao giờ trở thành hiện thực hay không?

Nhưng tôi biết rằng nó nhắc nhở chúng ta, với tư cách là những người Kitô hữu, về nhu cầu cấp thiết phải đọc và nghiên cứu Lời Chúa cùng với những người khác - tất cả chúng ta đều được tạo dựng theo hình ảnh của Chúa và được tràn đầy Đức Thánh Linh - với niềm hy vọng và mong đợi, tin rằng chúng ta có thể được biến đổi bởi Lời Chúa, khắc ghi nó vào lòng như một ngọn hải đăng mà không cỗ máy nào có thể thay thế được, khi chúng ta vẫn còn khả năng làm điều đó.

Anne-Louise Graham là một nhà văn tự do và nhà tư vấn Kinh Thánh. Bà là tác giả của cuốn sách "Những lời dối trá của nỗi lo lắng: Con đường dẫn đến tự do cho phụ nữ Cơ Đốc" (The Anxiety Lie a Christian Woman's Roadmap to Freedom).

Tác giả: **Ann-Louise Graham** / Việt dịch: **Sa môn Lê Văn Phước**
Nguồn: **www.womanalive.co.uk**